

Forskningsplattformen
för utveckling av Närsjukvård

Mitt i myllan

Ett forskningssamarbete i nordöstra Skåne

Mitt i myllan – ett forskningssamarbete i nordöstra Skåne

Vad är det som växer i den skånska myllan? Jo, ett unikt samarbete kring och utveckling av den vardagsnära sjukvården i nordöstra Skåne! Nya processinriktade arbetsformer i den regionala och kommunala vården växer underifrån och göds av ett samarbete med Högskolan Kristianstad. Redan betydelsefulla vårdinsatser i kommun och region utvecklas och stärks med stöd av en interaktiv forskning.

En samverkan mellan de sex kommunerna i nordost, primärvården och två sjukhus har vuxit fram successivt sedan ädelreformen 1992 och styrs idag av ett samverkansavtal med åtta dokument som grund. Arbetet vidareutvecklades 2003 då ett samarbetsavtal kring en forskningsplattform mellan Region Skåne och Högskolan Kristianstad undertecknades. Forskningen skulle stödja den aktuella utvecklingen mot närsjukvård som är en viktig del i utvecklingsarbetet Skånsk livskraft – vård och hälsa. Grunden för närsjukvårdsutvecklingen är just samarbetet mellan kommuner, primärvård och sjukhusvård. Den forskningsmetod som valdes var interaktiv med fokus på patienten eller brukaren i centrum och med mål att underlätta införandet av forskningsresultat direkt i praktiskt vårdarbete. För att möjliggöra uppbyggnaden av forskningsplattformen har Region Skåne satsat 2,5 miljoner årligen under tre år. Högskolan har under samma period anslagit drygt motsvarande summa för arbetet. Den huvudsakliga uppgiften för forskningsplattformen är att utgöra stöd för forskning och utveckling till den närsjukvård

Projekt Fokus för forskningen

<p>Projekt</p> <p>Familjehuset i Näsby – primärvårdsbaserat samverkansprojekt</p>	<p>Fokus för forskningen</p> <p>Att utforska utvecklingen av Familjehuset med fokus på familjernas perspektiv samt samarbete med vårdcentralen i Näsby för att undersöka lösningar för de vårdbehov som finns bland invandrarkvinnor.</p>	<p>Kristianstad Kommun</p>
<p>FoU Nätverk, kommuner – Region Skåne NO</p>	<p>Att studera utveckling, lärande och förändring inom nätverk kring Närsjukvård samt hur nätverkens mål översätts i praktisk verksamhet. Med intentionen att utforska vilka förutsättningar och arbetsätt som påverkar de förändringar som sker och skapa en modell för tillämpning i verksamheten.</p>	<p>Kommunerna i nordöstra Skåne</p>
<p>HOP – Lokalt Närsjukvårdsprojekt /Vårdprocesser</p>	<p>Studier kring organisationsförändring med fokus på patients upplevelser av vård och hur deras röst görs hörd i processen. Studierna inriktar sig på kroniskt multisjuk, patienter med hjärtsvikt och bensår.</p>	<p>Hässleholms kommun, Osby och Perstorps kommuner</p>
<p>Vårdplanering – kommunbaserad hemsjukvård</p>	<p>Att undersöka förbättrade arbetsätt för att stödja kliniska och sociala behov hos kroniskt långtidssjuka</p>	<p>Bromölla kommun</p>
<p>Psykiatrisk öppen-vård i samverkan – Träffpunkten</p>	<p>Att studera hur man interagerar kring patienten i relation till samverkan samt hur det dagliga arbetet påverkas.</p>	<p>Bromölla kommun</p>

Sammanställning av projektet

som håller på att formas med fokus på den enskildes behov av närhet till sjukvård, grundad på hög kunskap och kompetens oavsett var i vårdkedjan vården ges. Målet är också att utveckla stöd för de specifika vårdprocesserna i den nya närsjukvården. Arbetsättet bygger på att personal och patienter är direkt involverade i utvecklings- och forskningsprocessen.

Arbetet har nu börjat ge avkastning och det finns flera goda exempel på lär- och vårdprocesser som utvecklats i riktning mot ett nytt processtänkande i vården. Perspektivet har förskjutits mot brukarens utgångspunkt vilket kan leda till ökad tillfredsställelse med vården och en effektivare vårdprocess. Ett antal utvecklings- och forskningsprocesser som vuxit fram redovisas översiktligt i tabell på sidan 2. Tre av dessa utvecklingsområden och en del av uppnådda resultat kommer här närmare att beskrivas.

FoU-Nätverken

Visionen bakom idén med nätverk är att samverkan ökar förutsättningarna för kompetensutveckling och kunskapsutbyte. Nio områden har därför identifierats som särskilt angelägna att gemensamt utveckla med fokus på den äldre vårdtagarens olika problem samt behov av tillgång till ny forskning. De nio nätverkens ansvarsområden är: *näring och ätande, sårbehandling, smärta, palliativ vård, läkemedel och äldre, psykiatrisk rehabilitering, omvårdnadsdokumentation, vårdhygien och vårdplanering i samverkan*. Nätverken utgör en central del i forskningsplattformen som viktig samarbetspartner och drivkraft. FoU-nätverken som modell har också som mål att bidra

till att forskningens resultat implementeras i vårdkedjan och därmed ger vinster för den enskilde vårdtagaren.

Samtliga nätverk tar sin utgångspunkt i en modell för kunskaps-spridning och kompetensöverföring mellan vårdnivåerna i syfte att stärka medarbetarna i samtliga organisationer inför genomförande-processen av närsjukvård i Nordöstra Skåne. Kommunperspektivet blir här särskilt viktigt att stödja eftersom närsjukvården i hög grad är beroende av den vård som ges i den kommunala vården och omsorgen.

Processerna inom nätverken har hunnit olika långt men har redan medfört att nya samverkansidéer och nytt lärande vuxit fram. Ett sådant exempel utgör nätbaserat lärande som i första steget erbjuds sjuksköterskor och undersköterskor i kommunerna. Det är en interaktiv lärplattform med möjlighet till diskussion kring smärt-problematik i det direkta patientarbetet.

Forskare inom forskningsplattformen studerar fortlöpande ut-veckling av samverkan och lärande inom flera av nätverken. Forsk-ningsprocessen stöder nätverkens arbete med kunskapsspridning och lärande för att underlätta närsjukvårdsutvecklingen. Genom det aktionsinriktade arbetssättet kan resultaten som uppnås direkt omsättas i praktiken.

HOP-projektet

HOP står för samverkan mellan kommunerna Hässleholm, Osby och Perstorps, primärvården och Hässleholms sjukhusorganisation i arbetet kring hjärt-kärlsjukdomar, stroke och sår. Arbetet bedrivs processinriktat för att genom samverkan uppnå bättre vård för gemensamma närsjukvårdspatienter tillsammans med medarbetare med olika professioner från de tre berörda aktörerna.

Nya arbetssätt har ersatt gamla och idag åker specialistsjuksköterska, specialistläkare och kurator från sjukhuset till vårdcentralen respektive särskilt boende där patienten får behandling ”nära”. Ett system med kontaktperson för patienterna har vuxit fram. Tydligare kontaktvägar för medarbetare är etablerade inom sjukhuset och mellan sjukhuset, primärvården och kommunerna vilket resulterade i bättre flöden. Genom bl.a. auskultationer, gemensamma utbildningar och tvärprofessionella arbetsgrupper, har en ökad kunskap och förståelse för varandras arbetssätt och kultur vuxit fram. Forskningsdelen fokuserar på att studera hur nya arbetssätt och kompetenshöjning kan implementeras och vilka effekter det får på närsjukvårdsarbetet. Forskningsprocessen sker integrerat med utvecklingsarbetet och resultat kan omedelbart omsättas i verkligheten.

Erfarenheterna är att genom att utgå från gemensamma patienthändelser minskar risken att fastna i organisatoriska hinder. Processarbete tar tid och bygger på tillit och relationer. Samarbete är en vinst för alla! Vi tar nu med oss våra erfarenheter i det fortsatta arbetet med andra patientgrupper utifrån ett närsjukvårdsperspektiv.

Psykiatrin i närsjukvård

Psykiatrin i närsjukvård syftar till att vara nära patienten och dennes nätverk. Genom en utökad samverkan mellan psykiatrin, primärvården och kommunen satsas på ökad tillgänglighet, kontinuitet, helhet och trygghet för patienten och dennes närstående.

Det är i närmiljön man kan skapa förutsättningar för ett bättre omhändertagande av patienter med psykiska problem framförallt schizofreni och annan psykosjukdom. Möjligheterna att tillsammans med patienten, dennes nätverk och andra vårdgivare skapa gemensamma strategier, vårdplaner och rehabiliteringsplaner betonas. Syftet är också att ta till vara och stärka hälsofrämjande faktorer. Det underlättar för patienten att använda egna resurser för att hantera problem och få det stöd som finns i nätverket.

Öppenvårdsteamet kommer till patienten via hembesök eller till den samlokaliserade träffpunktsverksamheten. Den enskildes behov av hälso- och sjukvård tillgodoses på ett bättre och smidigare sätt genom ett förbättrat samspel mellan de olika vårdgivarna. Smidighet och gemensamma bedömningar ger också ett bättre utnyttjande av de gemensamma resurserna. Forskningsdelen i detta projekt studerar relationerna patient – vårdgivare och hur samverkan mellan vårdgivare sker. Intervjuer med klienter/patienter tar upp brukarperspektivet på en utvecklad samverkan på olika nivåer. Ett gott mått på en fungerande vårdkedja till patientens gagn är om problem kan lösas i patientens närmiljö, vilket också kan bidra till ett minskat behov av akuta inläggningar på psykiatriska kliniken. Antalet akuta inläggningar från det aktuella området har sedan projektet påbörjades minskat drastiskt.

Att tillföra näring

När nya samarbetsformer etableras krävs särskild uppmärksamhet riktad mot kulturella och traditionella olikheter. Det är väl känt att varje organisation har format sina värden kopplat till sociala normer och på vilket sätt människor samagerar. Ledarskapet kan också se olika ut och stödjer ofta den kultur som utvecklats medvetet eller omedvetet. Att stödja utvecklingen mot ökad samverkan och ökat lärande kräver att myllan får fortsatt näring på olika sätt och med olika metoder. De påbörjade processerna där forskning, lärande och utveckling integreras är unika i ett sådant sammanhang.

Möten är nödvändiga i denna forsknings- och lärandeprocess och tid åtgår för gemensamma möten. Lärande är inte gratis och medarbetarna i samtliga organisationer behöver därför se vikten av att avsätta tid. Kompetensutveckling i riktning mot konstruktiva möten – mitt i myllan – är nödvändigt för att förbättra vardagssjukvården. Tid krävs också för att kunna låta verksamhet och forskningskompetens tillsammans förändra arbetssätt och tankemönster.

Genom denna unika satsning som pågår i nordöstra Skåne är visionen att ovan beskrivna samverkansåtgärder skall kunna bidra till bättre liv med högre kvalitet och säkerhet för den enskilde vårdtagaren. Resultat i den riktningen har redan kunnat dokumenteras. Så har t.ex. antalet medicinskt färdigbehandlade minskat på sjukhusen genom att samverkan har förbättrats. Prevalensen av trycksår är låg i Hässleholms kommun, där samarbete kring sårpatienter har pågått länge. Vårdkvaliteten för långvarigt psykiskt sjuka har förbättrats genom en intensivare samverkan.

Det återstår dock många områden att utveckla och inte minst att underhålla. All utveckling kräver ständig näring och ständigt underhåll för att inte äventyras.

Forskningsresultat måste spridas och omsättas i tillväxt. Det pågående forskningsarbetet visar också hur forskning direkt kan integreras i praktisk närsjukvård. Fortsatt stöd, ekonomiskt och personellt, för forsknings- och utvecklingsarbetet är nödvändigt. Det skulle kunna möjliggöra att allt det arbete som redan påbörjats kan få ytterligare näring och därmed bestå och vidareutvecklas.

Vägen mot nya, kunskapsbaserade vårdprocesser har bara börjat!!

Har du idéer inom närsjukvårdsområdet?

Är du intresserad av att vara med i denna spännande utveckling?

Ta kontakt med koordinator

Sara Sätersten Haraldsson, Högskolan Kristianstad,

tel.: 044-208551 eller e-post sara.sathersten_haraldsson@hv.hkr.se

